

Het wetsvoorstel Tijdelijke voorziening betalingsuitstel COVID-19: een overzicht

mr. D. Beunk en mr. W.P.IJ. Overgoor¹

1. Introductie

'Alleen samen krijgen we corona onder controle'. Dit adagium krijgt binnenkort ook een wettelijke basis in het insolventierecht met het wetsvoorstel Tijdelijke voorziening betalingsuitstel COVID-19 (de 'Tijdelijke Betalingsuitstelwet').² Het wetsvoorstel maakt het mogelijk voor een rechtbank op verzoek van de schuldenaar de behandeling van een faillissementsverzoek aan te houden, de executie (of opeising) van goederen te schorsen of gelegde beslagen op te heffen. Op deze wijze kan een schuldenaar tijdelijke betalingsuitstel worden verleend jegens één of meerdere schuldeisers.

Het wetsvoorstel ziet op schuldenaren die een onderneming drijven³ en die als gevolg van de uitbraak van het coronavirus of de beperkende maatregelen in tijdelijke liquiditeitsproblemen zijn komen te verkeren.⁴ Het wetsvoorstel is niet van toepassing wanneer de Belastingdienst jegens een schuldenaar faillissement aanvraagt of overgaat tot verhaalsacties.⁵ Diens positie verschilt volgens de wetgever namelijk 'wezenlijk' van die van andere schuldeisers.⁶

Het wetsvoorstel is overwegend positief ontvangen.⁷ Met de invoering van dit wetsvoorstel loopt Nederland bovendien (weer) in de pas met veel andere landen, waar al eerder tijdelijke aanpassingen

---

belastingen door de Belastingdienst specifieke belastingwetgeving van toepassing is, op grond waarvan: (i) het de Belastingdienst niet vrij staat zijn eigen 'clientèle' uit te zoeken; (ii) er een specifiek stelsel van rechtsbescherming is opgetuigd, die bij betwisting van de aanslag al leidt tot betalingsuitstel; en (iii) het de Belastingdienst niet vrij staat om al dan niet clementie te verlenen, maar daarbij gehouden is aan fiscaal-juridisch kaders. Ook heeft de wetgever meegewogen dat sinds de uitbraak van het coronavirus al een uitgebreid pakket aan belastingmaatregelen is getroffen, die eenzelfde strekking en doel heeft als de Tijdelijke Betalingsuitstelwet. Tot slot wordt aangestipt dat het betrekken van de Belastingdienst in dit wetsvoorstel eventueel voor uitvoeringsproblemen zou kunnen zorgen. Dit wordt als onwenselijk beschouwd aangezien de, totstandkoming en de uitvoering van, huidige maatregelen nu al het uiterste vragen van de Belastingdienst. Zie *Kamerstukken II 2019/20, 35557*, nr. 3, p. 10-11 (MvT). De uitzonderingspositie van de Belastingdienst is zo uitgebreid toegelicht in de memorie van toelichting aangezien deze uitzonderingsbepaling voor de nodige kritiek heeft gezorgd, waaronder van de afdeling advisering van de Raad van State. Zie *Kamerstukken II 2019/20, 35557*, nr. 4, p. 3, inclusief verwijzingen.

7. Zie onder meer: INSOLAD op de consultatie Tijdelijke Betalingsuitstelwet 2020, punt 1.1; Nederlandse Orde van Advocaten op de consultatie Tijdelijke Betalingsuitstelwet 2020, p. 2; Houthoff op de consultatie Tijdelijke Betalingsuitstelwet 2020, p. 1; Kruger Business Consultants op de consultatie Tijdelijke Betalingsuitstelwet 2020, p. 1; Boels Zanders Advocaten op de consultatie Tijdelijke Betalingsuitstelwet 2020, p. 1; Cees Advocaten op de consultatie Tijdelijke Betalingsuitstelwet 2020, p. 2; De Vereniging Jonge Insolventierecht Advocaten op de consultatie Tijdelijke Betalingsuitstelwet 2020, p. 1. Anders: Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders op de consultatie Tijdelijke Betalingsuitstelwet 2020, p. 1; Vereniging van Incasso- en Procesadvocaten (VIA) op de consultatie Tijdelijke Betalingsuitstelwet 2020, p. 1; Nederlandse Vereniging van Banken op de consultatie Tijdelijke Betalingsuitstelwet 2020, p. 1; Bierens Incasso Advocaten B.V. op de consultatie Tijdelijke Betalingsuitstelwet 2020, p. 1.

-
1. Daphne Beunk en Willem Overgoor zijn beiden advocaat bij Florent te Amsterdam. Daarnaast is Daphne Beunk als docent Internationaal Privaatrecht verbonden aan de Radboud Universiteit. Dit artikel is afgesloten op 8 december 2020.
  2. De Tijdelijke Betalingsuitstelwet is onderdeel van het wetsvoorstel 'Tijdelijk wet COVID-19 SZW en JenV'. Het wetsvoorstel is op 12 november 2020 tevens door de Eerste Kamer afgedaan als hamerstuk. De ondertekening van de Koning en van de bewindspersoon van het ministerie moet nog plaatsvinden. Het wetsvoorstel treedt in werking na afkondiging in het Staatsblad. De status is te volgen op: https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/35557_tijdelijke_wet_covid_19_szw.
  3. Het wetsvoorstel ziet dus niet op natuurlijke personen. Ook banken, verzekeraars en beleggingsinstellingen vallen nadrukkelijk buiten het toepassingsgebied van de Tijdelijke Betalingsuitstelwet, zie art. 2.1 lid 1 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.
  4. Art. 2.2 lid 1 sub a en art. 2.3 lid 2 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.
  5. Art. 2.2 lid 1 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.
  6. Volgens de wetgever volgt deze uitzonderingspositie onder meer uit het feit dat op de heffing en inning van

in het insolventierecht zijn doorgevoerd om de economische gevolgen van de pandemie te beperken.⁸

2. Doel

Doel van de Tijdelijke Betalingsuitstelwet is het voorkomen van *vermijdbare faillissementen of vermijdbare verhaalsacties* en het zo veel mogelijk beperken van de schade aan de economie als gevolg van het coronavirus.⁹

De regeling die een schuldenaar de mogelijkheid biedt om zijn schuldeisers tijdelijk op afstand te houden, heeft te gelden als *'een stok achter de deur'*.¹⁰ De wetgever gaat er in principe van uit dat marktpartijen uit zichzelf al de nodige coulance zullen (blijven) betrachten bij de (tijdelijke) voldoening van betalingsverplichtingen aan ondernemers getroffen door de coronacrisis.¹¹ Schuldeisers die onder de huidige omstandigheden¹² desondanks kiezen voor de strategie om via een faillissementsverzoek of via andere verhaalsacties betaling af te dwingen, kunnen de Tijdelijke Betalingsuitstelwet krijgen tegengeworpen.

Tegelijkertijd is de wetgever zich bewust van een dreigend 'domino-effect'. Om te voorkomen dat ondernemers die in dezelfde keten opereren achter elkaar omvallen, moeten bestaande prikkels om te blijven betalen niet volledig worden uitgeschakeld. Het wetsvoorstel beoogt tussen voornoemde belangen een gebalanceerde afweging te maken. Enerzijds moeten faillissementen van vóór de crisis gezonde ondernemingen worden voorkomen. Anderzijds moet vermeden worden dat schuldeisers als gevolg van een verleend betalingsuitstel zelf failliet gaan.

8. Voor een overzicht van de verschillende manieren waarop maatregelen zijn genomen en genomen kunnen worden door aanpassingen in het insolventierecht verwijzen wij naar: A.M. Mennens & J.M.W. Pool, 'Flattening the insolvency curve. Het voorkomen van onnodige coronafaillissementen door wijziging van insolventierecht?', *TvI* 2020/22.
9. Het wetsvoorstel heeft als bijkomend voordeel, aldus de wetgever, dat de uit publieke middelen gefinancierde steunpakketten efficiënter worden besteed en dus daadwerkelijk bijdragen aan het overeind houden van in beginsel gezonde ondernemingen. Zie *Kamerstukken II* 2019/20, 35557, 3, p. 5 (MvT).
10. *Kamerstukken II* 2019/20, 35557, 3, p. 5 (MvT).
11. *Kamerstukken II* 2019/20, 35557, 3, p. 4 (MvT). Dat de wetgever uitgaat van een 'stok achter de deur' blijkt ook uit de inschatting die zij maakt over de zogenaamde regeldrukkosten. Volgens de wetgever zullen in totaal slechts 50 schuldenaren een beroep gaan doen op de voorzieningen die de Tijdelijke Betalingsuitstelwet biedt, en zullen slechts 25 schuldenaren de rechter om een verlenging van de maatregelen vragen. Zie *Kamerstukken II* 2019/20, 35557, 3, p. 9 (MvT).
12. De wetgever wijst in dit kader in het bijzonder op de diverse steunmaatregelen die de overheid heeft uitgerold en voorbeelden uit de praktijk waarin banken, rechtbanken en gerechtsdeurwaarders reeds hebben aangekondigd rekening te houden met de pandemie. Zie *Kamerstukken II* 2019/20, 35557, 3, p. 4 (MvT).

2.1. Achtergrond

De Tijdelijke Betalingsuitstelwet bouwt voort op de bestaande praktijk¹³ waarbij rechtbanken, sinds de uitbraak van het coronavirus (en de afkondiging van de beperkende maatregelen) terughoudend zijn bij de behandeling van beslagrekest en faillissementsverzoeken.¹⁴ De huidige pandemie en de daarmee samenhangende (economische) situatie zijn uitdrukkelijk feiten en omstandigheden die rechtbank in zijn beoordeling kan betrekken.¹⁵

De uitspraak van de rechtbank Amsterdam van 15 september 2020 is hier een voorbeeld van.¹⁶

De rechtbank bepaalde dat de reden voor het nog niet tijdig voldoen van openstaande vorderingen lag in de terugval in inkomsten vanwege de coronamaatregelen. Onder deze omstandigheden, die volgens de rechtbank niet aan de schuldenaar konden worden toegerekend, mag van verzoeksters verwacht worden dat zij een betalingsregeling zullen treffen, dan wel zullen instemmen met een voorstel dat passend is bij de huidige economische situatie.

Ook de mogelijkheid tot het aanhouden van een faillissementsaanvraag bestond in de praktijk al.¹⁷ De Tijdelijke Betalingsuitstelwet breidt de bestaande aanhoudingstermijn echter uit¹⁸ en verbindt hieraan nadere gevolgen.¹⁹ Ook maakt het wetsvoorstel het mogelijk (andere) verhaalsacties op te schorten, zelfs wanneer er nog geen faillissement is aangevraagd.²⁰

13. Zie hierover uitgebreid, J.C.A.T. Frima, 'Betalingsuitstelwet: mosterd na de maaltijd, of mosterd zonder maaltijd', *FIP* 2020/8.

14. *Kamerstukken II* 2019/20, 35557, 3, p. 5-6 (MvT).

15. Tijdelijke regeling insolventiezaken rechtbank vanwege de bijzondere omstandigheden door de Corona-crisis ('TARIC'), versie d.d. 26 juli 2020, onder 1.7: 'Daarbij zal de rechter naar alle relevante omstandigheden kijken, waaronder ook de huidige pandemie en de daarmee samenhangende (economische) situatie.' Zie ook, Tijdelijke regeling kanton en handel, versie d.d. 30 september 2020, onder het kopje 'conservatoir beslag': 'Bij de beoordeling van conservatoire beslagrekest (al dan niet vergezeld van een verzoek om gerechtelijke bewaring) zal de Corona-crisis en de daarmee samenhangende (economische) situatie in voorkomend geval in de beoordeling betrokken worden.'

16. Rb. Amsterdam 15 september 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:4572.

17. Zie het Landelijk procesreglement verzoekschriftprocedures insolventiezaken rechtbanken (2020), p. 8-9, punt 1.1.4.10, op grond waarvan het ook voor de uitbraak van het coronavirus al mogelijk was een rechtbank te verzoeken de behandeling van een faillissementsaanvraag aan te houden, bijvoorbeeld in afwachting van een mogelijk onderhands akkoord.

18. Aanhouding buiten de Corona-crisis vindt in beginsel niet vaker dan vier keer plaats en niet langer dan in totaal acht weken. Slechts onder bijzondere omstandigheden is het mogelijk de behandeling van een faillissementsaanvraag op deze grond nog langer aan te houden.

19. Zie hierover meer in par. 2.2.

20. Zie hierover meer in par. 3.

3. Aanhouding van faillissementsaanvraag

Op grond van de Tijdelijke Betalingsuitstelwet kan de rechtbank, op verzoek van de schuldenaar, de behandeling van een faillissementsaanvraag aanhouden voor maximaal twee maanden. Deze termijn kan op verzoek tot tweemaal met twee maanden worden verlengd.²¹ In totaal kan de aanhouding dus zes maanden duren. De schuldenaar dient het verzoek tot aanhouding uiterlijk te doen voordat de faillissementsaanvraag in behandeling wordt genomen.²²

Zolang een behandeling wordt aangehouden kan de schuldeiser die het faillissement heeft aangevraagd (de 'aanvrager') zijn schuldenaar niet dwingen de betalingsverplichtingen te voldoen die al opeisbaar waren vóór de aanhouding. De schuldenaar wordt op deze wijze dus feitelijk betalingsuitstel verleend.²³ Het betalingsuitstel geldt alléén jegens de aanvrager. Er is dus geen sprake van een algeheel moratorium, een uitstel van betaling jegens alle schuldeisers, zoals bij een surseance van betaling.²⁴ Eveneens anders dan bij de surseance, geldt dat er geen sprake is van een publieke bekendmaking van de toewijzing van een aanhoudingsverzoek.²⁵ Om deze reden is het goed mogelijk dat er meerdere faillissementsaanvragen op verschillende momenten worden gedaan. De rechtbank zal in zo'n geval die verschillende verzoeken steeds afzonderlijk moeten toetsen. In de memorie van toelichting wordt wel gesuggereerd dat wanneer een tweede aanvraag ook wordt aangehouden, het voor de hand ligt om één aanhoudingstermijn te hanteren, zodat de aanhoudingstermijn jegens de tweede aanvrager tegelijk afloopt met de aanhoudingstermijn van de eerste aanvrager.²⁶

Overigens geldt dat wanneer de rechtbank voornemens is het aanhoudingsverzoek van de schuldenaar af te wijzen, hij de schuldenaar in staat kan stellen surseance van betaling aan te vragen.²⁷ Op deze manier kan de schuldenaar (alsnog) een uitstel van betaling krijgen.

3.1. De vereisten

3.1.1. De vereisten aan het verzoek

Het wetsvoorstel beoogt slechts bescherming te bieden aan ondernemers die in de financiële problemen zijn gekomen door de coronacrisis. In het verzoek zal de schuldenaar dus aannemelijk moeten maken dat:

1. hij zijn onderneming niet zoals gebruikelijk heeft kunnen voortzetten;
2. dit uitsluitend of hoofdzakelijk het gevolg is van de uitbraak van het coronavirus; en
3. hij hierdoor tijdelijk in een insolvente situatie verkeerd.

De schuldenaar dient, summierlijk, in een beperkt aantal woorden toe te lichten dat aan deze vereisten is voldaan. Dit wordt vermoed het geval te zijn, indien de schuldenaar informatie overlegt over zijn financiële situatie, waaruit blijkt dat:²⁸

- a. hij vóór de uitbraak van het coronavirus of de beperkende maatregelen die sinds 15 maart 2020 in verband daarmee zijn afgekondigd, voldoende liquide middelen had om zijn opeisbare schulden te voldoen, en
- b. sinds de uitbraak van het coronavirus of de afkondiging van die maatregelen sprake is geweest van een omzetverlies van ten minste 20% ten opzichte van de gemiddelde omzet in drie voorgaande maanden.'

Het begrip 'beperkende maatregelen' dient hierbij ruim te worden uitgelegd.²⁹ Gedacht moet worden aan nationale, decentrale, maar ook internationale beperkende maatregelen. Bovendien gaat het om maatregelen met zowel een direct als indirect effect op de bedrijfsvoering. Het wetsvoorstel is dus niet alléén van toepassing op ondernemingen die daadwerkelijk de deuren moesten sluiten, maar ook op ondernemingen die geraakt zijn, omdat een andere onderneming eerder in de keten zijn bedrijfsvoering heeft moeten stilleggen. Ook kan worden gedacht aan ondernemingen die als gevolg van de 'intelligente lockdown' met een substantiële vraaguitval te maken hebben (gehad). Dit geldt bijvoorbeeld voor de lokale middenstand, die het wegblijven van klanten niet hebben kunnen compenseren met online verkopen.³⁰

3.1.2. De vereisten voor een toewijzing door de rechtbank

Nadat het verzoek is ingediend, toetst de rechtbank summierlijk of:³¹

- a. aan de, bovengenoemde, vereisten van het verzoek wordt voldaan;
- b. het vooruitzicht bestaat, dat de schuldenaar na verloop van de door de rechtbank te stellen termijn zijn schuldeisers zou kunnen bevredigen; en
- c. de aanvrager door de aanhouding niet wezenlijk en onredelijk in zijn belangen wordt geschaad.

21. Art. 2.2 lid 1 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

22. Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 12 (MvT).

23. Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 6 (MvT).

24. Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 7 (MvT).

25. Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 15 (MvT).

26. Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 7 (MvT).

27. Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 15 (MvT).

28. Art. 2.2 lid 2 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

29. Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 12 (MvT).

30. Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 12 (MvT) en Consultatie Nederlandse orde van advocaten, 11 juni 2020, p. 2.

31. Art. 2.2 lid 3 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

Voor het vereiste onder b) wordt bedoeld dat het bedrijf nog een bepaalde verdien capaciteit en toekomstperspectief moet hebben.³² Niet vereist is dat de schuldenaar direct na afloop van de aanhoudingstermijn al zijn openstaande schulden kan voldoen. Voldoende kan zijn dat de verwachting bestaat dat de schuldenaar een betalingsregeling met zijn schuldeisers overeen zal komen.³³

Voor het laatste criterium kan het bij de belangenafweging onder andere een rol spelen of de ondernemer wel van alle steunmaatregelen, waar hij aanspraak op kon doen, gebruik heeft gemaakt.³⁴ Deze steunmaatregelen zijn immers, aldus de wetgever, juist (mede) bedoeld om ervoor te zorgen dat de ondernemer zijn schuldeisers kan blijven voldoen.³⁵

3.2. De gevolgen van toewijzing

Wanneer een verzoek tot aanhouding van de faillissementsaanvraag wordt toegewezen is één van de gevolgen dat een schuldenaar niet langer kan worden genoodzaakt tot betaling van zijn schulden aan de aanvrager over te gaan.³⁶ Het gaat daarbij alleen om uitstel van die betalingsverplichtingen die vóór de aanhouding reeds opeisbaar waren en duurt voort zolang de behandeling van de faillissementsaanvraag wordt aangehouden. Wanneer echter *nieuwe* verplichtingen ontstaan jegens de aanvrager of als betalingstermijnen vervallen van lopende overeenkomsten, zal de schuldenaar deze wel moeten blijven voldoen. Dit moet voorkomen dat de schuld verder toeneemt.³⁷

Een ander belangrijk gevolg is dat, zolang de aanhouding duurt, de aanvrager zijn vordering op de schuldenaar niet kan aangrijpen om verplichtingen uit de overeenkomst (i) te wijzigen, (ii) op te schorten of (iii) te beëindigen.³⁸ Dit moet voorko-

men dat bepaalde overeenkomsten die essentieel zijn voor het voortzetten van de onderneming kunnen worden aangetast.

Met name dit laatste punt heeft de nodige kritiek opgeleverd. Een aanvrager wordt immers beperkt in zijn mogelijkheden om de overeenkomst met de schuldenaar aan te tasten, terwijl de overige schuldeisers dit nog wel zouden kunnen doen. Een aanvrager is daarmee ‘aanmerkelijk slechter af’ in vergelijking met de overige schuldeisers.³⁹ Dit werd onredelijk gevonden. De kritiek heeft ertoe geleid dat er extra bepalingen ter bescherming van de belangen van de aanvrager zijn opgenomen.⁴⁰

3.3. Verdere mogelijke beperkingen

In aanvulling op het voorgaande kan een schuldenaar de rechtbank tevens verzoeken te bepalen dat gedurende de aanhoudingstermijn de aanvrager zijn bevoegdheid om zich op goederen van de schuldenaar te verhalen of goederen op te eisen die zich in de macht van de schuldenaar bevinden, niet mag uitoefenen dan met machtiging van de rechtbank.⁴¹ Ook kan de schuldenaar de rechtbank verzoeken om beslagen die (zullen) worden gelegd door de aanvrager gedurende de aanhoudingstermijn (zullen) worden opgeheven.⁴² Het lijkt hierbij te gaan om een verbod tot het leggen van beslag jegens de aanvrager.⁴³ Opgeheven beslagen kunnen herleven zodra de rechtbank oordeelt dat er niet langer gronden zijn voor aanhouding.⁴⁴

---

beëindiging, dus ook om de ontbinding of beëindiging op basis van een contractuele bepaling of een opzegging. Zogenaamde ‘ipso-facto-clausules’ zullen dan ook zonder gevolg blijven. Zie *Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 16 (MvT)*.

32. *Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 6 (MvT)*.

33. *Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 14 (MvT)*. Hierin volgt dat met het criterium als bedoeld onder 2.2. lid 2 onder b) aansluiting is gezocht bij de gelijklopende voorwaarde in art. 218 lid 4 Fw voor toepassing van de surseance van betaling.

34. Andere factoren die de rechtbank volgens de wetgever in zijn oordeel kan betrekken, zijn onder meer: (i) dat concurrente schuldeisers vaak geen of maar een hele beperkte uitkering ontvangen op hun vordering, hetgeen in sterkere mate aan de orde zal zijn zolang de beperkende maatregelen nog gelden en de coronapandemie nog niet onder controle is; (ii) dat werknemers er belang bij kunnen hebben dat het faillissement wordt uitgesproken als hun loon niet wordt doorbetaald; (iii) het verschil in positie tussen de aanvrager van het faillissement en andere schuldeisers, welke onredelijk kan uitpakken, nu de aanvrager zijn verplichtingen uit overeenkomst jegens de schuldenaar tijdens de aanhouding niet meer kan wijzigen, opschorten, of beëindigen. Zie *Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 14-15 (MvT)*.

35. *Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 14-15 (MvT)*.

36. Art. 2.2 lid 4 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

37. *Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 6 en 19 (MvT)*.

38. Art. 2.2. lid 4, onder sub b Tijdelijke Betalingsuitstelwet. Het gaat hierbij overigens om iedere wijze van

39. INSOLAD op de consultatie Tijdelijke Betalingsuitstelwet 2020, punt 15: ‘Het meest klemmende – en in de ogen van INSOLAD niet redelijke – voorbeeld daarvan is dat de aanvragende schuldeiser niet langer gebruik kan maken van zijn in art. 2 lid 4 onder b in het voorontwerp genoemde rechten, terwijl de niet-aanvragende schuldeiser niet in deze rechten kan worden beperkt.’. Zie ook: de Nederlandse orde van advocaten op de consultatie Tijdelijke Betalingsuitstelwet 2020, p. 3: ‘De adviescommissie vraagt aandacht voor het feit dat hiermee een ongelijk speelveld ontstaat voor schuldeisers die wel gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid het faillissement van de schuldenaar aan te vragen of beslag te leggen en schuldeisers die dat niet hebben gedaan.’

40. Naast enkele kleine aanpassingen, zijn de leden 6, 7 en 9 toegevoegd aan art. 2.2 van de Tijdelijke Betalingsuitstelwet in vergelijking met het Voorontwerp Tijdelijke Betalingsuitstelwet, gepubliceerd op <https://www.internetconsultatie.nl/betalingsuitstelwet>. Zie over de beschermingsbepalingen meer in par. 2.4.

41. Art. 2.2 lid 5 sub a Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

42. Art. 2.2 lid 5 sub b Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

43. Vgl. jegens andere schuldeisers dan de aanvrager, kan een schuldenaar pas om opheffing vragen wanneer het beslag al is gelegd, art. 2.3 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

44. Een voorwaarde is dat het goed dan nog wel tot de boedel behoort. Dit blijkt uit art. 2.2 lid 6 Tijdelijke Betalingsuitstelwet. Art. 2.2 lid 6 Tijdelijke Betalings-

3.4. Bescherming geboden aan de aanvrager

Zoals hiervoor kort aangestipt heeft een aanhoudingsverzoek ingrijpende gevolgen voor (de positie van) een aanvrager. Daarbij komt dat tegen de beslissing van de rechtbank, over de aanhouding het faillissementsverzoek of de beslissingen die daarmee verband houden, géén rechtsmiddelen open staan.⁴⁵

Om deze reden zijn er in de Tijdelijke Betalingsuitstelwet diverse bepalingen opgenomen die de belangen van de aanvrager moeten beschermen. Zo is de rechtbank verplicht om de aanvrager in de gelegenheid te stellen zijn zienswijze te geven, voordat hij bepaalde beslissingen neemt⁴⁶, waaronder de beslissing tot aanhouding.⁴⁷

Ook kan de rechtbank bij toewijzing van het verzoek tot aanhouding, ambtshalve of op verzoek, nadere bepalingen maken om de belangen van de aanvrager te beschermen.⁴⁸ Zo kan de schuldenaar bijvoorbeeld verplicht worden om de aanvrager regelmatig te informeren over de manier waarop hij zijn liquiditeit zal (proberen te) verbeteren.⁴⁹

Indien blijkt dat na toewijzing van het verzoek tot aanhouding de schuldenaar de aanvrager heeft benadeeld, dit heeft geprobeerd, of als er gegronde vrees is dat hij dit zal proberen te doen, kan de rechtbank op verzoek van de aanvrager, maar ook ambtshalve, de aanhouding beëindigen. Hetzelfde geldt als niet langer voldaan wordt aan de eerdergenoemde vereisten voor toewijzing van een verzoek.⁵⁰ De faillissementsaanvraag wordt dan met de meeste spoed in de raadkamer behandeld.

---

uitstelwet bepaalt voorts dat wanneer de inschrijving van het beslag in de openbare registers is doorgehaald, de herleving vervalt, tenzij binnen veertien dagen na de herleving een exploit is ingeschreven, waaruit blijkt dat van de herleving mededeling aan de schuldenaar is gedaan.

45. Art. 2.2 lid 11 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

46. Naast (i) de beslissing om een aanhouding van een faillissementsaanvraag toe te wijzen, moet de rechtbank de aanvrager ook in de gelegenheid stellen zijn zienswijze te geven als de rechtbank (ii) de beslissing neemt dat de aanvrager alleen met machtiging van de rechtbank zijn bevoegdheid tot verhaal op goederen die tot het vermogen van de schuldenaar behoren (of tot opeising van goederen die zich in de macht van de schuldenaar bevinden) kan uitoefenen; (iii) als beslagen die gedurende die termijn worden gelegd door de aanvrager worden opgeheven of als (iv) de rechtbank deze beslagen doet herleven op goederen die door derden worden geëxecuteerd. Vgl. art. 2.2 lid 10 en art. 2.2 lid 3, 5 en 9 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

47. Art. 2.2 lid 10 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

48. Art. 2.2 lid 7 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

49. *Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 17 (MvT)*.

50. Art. 2.2 lid 8 Tijdelijke Betalingsuitstelwet. Hiervan is dus sprake als op een later moment blijkt dat de onderneming al wel betalingsachterstanden had voor de coronacrisis; dat er niet langer enig vooruitzicht bestaat dat de schuldenaar na verloop van tijd zijn schuldeisers zou kunnen betalen of dat de belangen van de aanvrager wezenlijk en onredelijk worden

Tot slot voorziet het wetsvoorstel in een meldingsplicht van de schuldenaar over mogelijke beslagen of verhaalsacties van latere schuldeisers. De rechtbank en aanvrager moeten door de schuldenaar onverwijld op de hoogte worden gesteld indien beslag wordt gelegd of een executie is aangezegd (na de aanhouding) met betrekking tot een goed dat tot het vermogen van de schuldenaar behoort.⁵¹ Het idee is dat een aanvrager op deze wijze in de gelegenheid wordt gesteld de rechtbank te kunnen verzoeken om het eerder opgeheven beslag laten herleven op de goederen die door de derde worden geëxecuteerd, om zo aanspraak te behouden op de executieopbrengst.

4. Schorsing van executie van zekerheidsrechten en opheffing van beslaglegging

Een schuldenaar kan uiteraard ook worden geconfronteerd met andere verhaalsacties dan een faillissementsaanvraag, zoals een beslaglegging of de executie van een zekerheidsrecht. Ook hierin voorziet de Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

Hiervoor bespraken we reeds de mogelijkheid dat de rechtbank jegens de aanvrager van een faillissement aanvullend kan bepalen dat zij geen verhaal kan nemen of beslag kan leggen gedurende de aanhouding. Art. 2.3 Tijdelijke Betalingsuitstelwet biedt de schuldenaar de mogelijkheid ook jegens andere schuldeisers dan de aanvrager executies te laten schorsen of beslagen te laten opheffen. Hiervoor is niet vereist dat er (tevens) sprake is van een aanhouding van een faillissementsverzoek.⁵² De schuldenaar zal zich hierbij tot de bevoegde voorzieningenrechter moeten wenden.

4.1. De vereisten

Voor de toewijzing van een verzoek ex art. 2.3 Tijdelijke Betalingsuitstelwet moet aan dezelfde voorwaarden voldaan worden als voor de toewijzing van een verzoek tot aanhouding van de behandeling van een faillissementsaanvraag.⁵³ Met andere woorden, de liquiditeitsnood van de schuldenaar moet uitsluitend of hoofdzakelijk het gevolg van de uitbraak van het coronavirus; het vooruitzicht moet bestaan dat de schuldenaar na verloop van de schorsingstermijn zijn schuldeisers zal kunnen bevredigen en de schorsing of opheffing mag de betreffende schuldeiser niet wezenlijk of onredelijk in zijn belangen schaden.

Daarnaast heeft als extra vereiste te gelden dat de schuldenaar tevens aannemelijk moet maken dat *dit nodig is om zijn onderneming te kunnen voortzet-*

---

geschaad. Zie *Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 17 (MvT)*.

51. Art. 2.2 lid 9 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

52. *Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 18 (MvT)*.

53. Art. 2.3 lid 2 en art. 2.2 lid 2 en 3 Tijdelijke Betalingsuitstelwet. Zie hiervoor par. 2.1.

ten.⁵⁴ Reden hiervoor is dat het schorsen van een executiebevoegdheid ingrijpend is, aldus de wetgever. Ook doet dit vereiste recht aan het beoogde doel van de opheffing van een beslag, namelijk het beschermen van een schuldenaar tegen conservatoir beslagen die de continuïteit van de onderneming in gevaar zouden brengen.⁵⁵

4.2. De gevolgen van toewijzing

Voor de schorsing van de executie van zekerheidsrechten of opeising van de goederen geldt in beginsel eveneens een termijn van twee maanden, die maximaal tweemaal met twee maanden kan worden verlengd.⁵⁶ Als gedurende deze termijn de gronden voor executie niet worden weggenomen kan daarna de executie worden hervat.⁵⁷

De opheffing van een beslag is in principe niet van tijdelijke aard.⁵⁸ Wel is het mogelijk dat een beslag 'herleeft',⁵⁹ net als bij een beslag tijdens aanhouding van faillissement.⁶⁰ Zij herleeft zodra de voorzieningenrechter oordeelt dat er geen gronden meer zijn voor de opheffing.⁶¹

De gevolgen voor zowel de schorsing van de executie als opeising van goederen en de opheffing van beslagen zijn verder gelijk aan die van aanhouding van de faillissementsaanvraag.⁶² Zo wordt betalingsuitstel verleend jegens (alléén) de schuldeiser die verhaal wenste te halen en kan deze schuldeiser zijn overeenkomst met de schuldenaar niet langer wijzigen, opschorten of beëindigen op grond van de reeds opeisbare schulden.

4.3. Bescherming aan de schuldeiser

Ook kan de schuldeiser die verhaal poogde te halen, zich op dezelfde beschermingsbepalingen beroepen als de aanvrager van een faillissement die met een aanhouding wordt geconfronteerd.⁶³ Dit houdt in dat deze schuldeiser gelegenheid moet krijgen te reageren op een vordering tot schorsing of opheffing, dat de voorzieningenrechter (ambtshalve) bepalingen kan maken ter beveiliging van de belangen van de schuldeiser, dat de schorsing of

de opheffing onder omstandigheden (ambtshalve) kan worden beëindigd en dat de schuldenaar een meldingsplicht heeft.

5. Overige aspecten

5.1. Afwijkingen art. 47 en 54 Faillissementswet

Indien de behandeling van een faillissementsaanvraag wordt aangehouden, mag de aanvrager zijn schuldenaar niet langer dwingen zijn bestaande schulden te voldoen. Dit verleende betalingsuitstel jegens de aanvrager mag er niet toe leiden dat hij 'als het ware achteraan moet aansluiten'. Het ligt volgens de wetgever dan ook 'in de rede' dat de schuldenaar die een beroep doet op de Tijdelijke Betalingsuitstelwet dit óók jegens andere schuldeisers doet die betaling afdwingen van bestaande schulden en voor betaling waarvan niet voldoende rechtvaardiging aanwezig is.⁶⁴

Wanneer een schuldenaar toch failliet gaat en zij in aanloop van faillissement opeisbare betalingsverplichtingen voldaan heeft – zonder dat hiervoor een rechtvaardiging aanwezig was – kan de curator deze transacties vernietigen op grond van pauliana of bestuurders aansprakelijk stellen voor de daarvoor ontstane schade. Deze uitgangspunten en regels blijven onverkort van toepassing.

Wel voorziet de Tijdelijke Betalingsuitstelwet in enkele aanpassingen op art. 47 en 54 Faillissementswet, die verband houden met het wetenschaps criterium.

5.1.1. Actio Pauliana

In afwijking van art. 47 Faillissementswet bepaalt het wetsvoorstel dat de voldoening van een opeisbare schuld gedurende de aanhouding niet langer kan worden vernietigd enkel vanwege het feit dat wetenschap van het dreigende faillissement aanwezig was.⁶⁵ Het is immers niet de bedoeling dat de schulden van de schuldenaar tijdens de aanhouding van de behandeling van de faillissementsaanvraag verder toenemen.

5.1.2. Verrekening

Voor toepassing van art. 54 Faillissementswet geldt dat onder de Tijdelijke Betalingsuitstelwet in ieder geval⁶⁶ te goeder trouw wordt aangenomen bij diegene die verrekent gedurende de aanhoudingstermijn,⁶⁷ indien de verrekening geschiedt in het ka-

54. Art. 2.3 lid 1 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

55. Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 19. (MvT).

56. Art. 2.3 lid 1, vierde alinea en onder sub a Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

57. Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 18-19 (MvT).

58. Art. 2.3 lid 1 sub b Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

59. Art. 2.3 lid 4 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

60. Zie hiervoor par. 2.4.

61. Een voorwaarde is dat het goed dan nog wel tot de boedel behoort. Ook is bepaald dat wanneer de inschrijving van het beslag in de openbare registers is doorgehaald, de herleving vervalt, tenzij binnen veertien dagen na de herleving een exploit is ingeschreven, waaruit blijkt dat van de herleving mededeling aan de schuldenaar is gedaan, zie art. 2.3 lid 3 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

62. Art. 2.3 lid 2 en art. 2.2 lid 4 Tijdelijke Betalingsuitstelwet. Zie hiervoor par. 2.2.

63. Art. 2.3 lid 2 en art. 2.2 lid 7, 8, 9 en 10 Tijdelijke Betalingsuitstelwet. Zie hiervoor par. 2.4.

64. Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 7 (MvT).

65. Art. 2.4 lid 1 Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

66. De bepaling is niet limitatief bedoeld; partijen kunnen ook om andere redenen te goeder trouw zijn. Kamerstukken II 2019/20, 35557, 3, p. 20 (MvT).

67. Art. 2.4 lid 2 sub a Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

der van de financiering van de voortzetting van de onderneming en niet strekt tot een inperking van de financiering.⁶⁸ Zo zal de schuldenaar tijdens de termijn nog gebruik kunnen blijven maken van de rekening-courant faciliteit.⁶⁹

5.2. IPR

De Tijdelijke Betalingsuitstelwet kan uitdrukkelijk ook aan buitenlandse schuldeisers worden tegen-
geworpen, ongeacht het recht dat op de vordering, rechtsverhouding of overeenkomst van toepassing is. De regels die zijn opgenomen zijn immers van bijzonder dwingend recht verklaard, als bedoeld in art. 9 Rome-1 Verordening.⁷⁰ Aan de regels wordt dusdanig veel belang gehecht voor de handhaving van de openbare belangen van Nederland, waaronder de politieke, sociale of economische organisatie, dat deze zogeheten 'voorrangsregels' moeten worden toegepast op elk geval dat onder de werkings-
sfeer van de Tijdelijke Betalingsuitstelwet valt.

5.3. Vervaldatum

Aangezien de Tijdelijke Betalingsuitstelwet van tijdelijke aard is, die de economische gevolgen van de uitbraak van het coronavirus beoogt te beperken, werd in eerste instantie 1 december 2020 als vervaldatum aangehouden. In een latere nota is bepaald dat deze wet in ieder geval zal gelden tot 1 februari 2021, maar bij koninklijk besluit telkens voor ten hoogste twee maanden kan worden verlengd.⁷¹

6. Slot

Dit artikel geeft een overzicht van de Tijdelijke Betalingsuitstelwet. Het is de eerste aanpassing die de wetgever in Nederland doet op het gebied van het insolventierecht tijdens de coronacrisis.

Het doel van dit wetsvoorstel is het voorkomen van *vermijdbare faillissementen of vermijdbare verhaalsacties* en de negatieve economische gevolgen van de uitbraak van het coronavirus te beperken. Het wetsvoorstel is in de praktijk overwegend positief ontvangen en treedt naar verwachting binnenkort in werking. In de toekomst moet blijken of de mogelijkheid voor schuldenaren om op verschillende manieren uitstel van betaling te krijgen voldoende zal zijn om de verwachte golf aan (onnodige) faillissementen te voorkomen.

---

68. Art. 2.4 lid 2 sub b Tijdelijke Betalingsuitstelwet.

69. *Kamerstukken II 2019/20, 35557*, 3, p. 19-20 (MvT).

70. Art. 9 de Rome-I Verordening.

71. *Kamerstukken II 2020/21, 35557* 8, p. 8 (*Nota van Wijziging*).